

„Nenapadá mě ani jedna podstatná věc, kterou by Česká republika vystoupením z EU mohla získat,“ říká Hana Machková

03.04.2018

Na Žižkově je Hana Machková jako doma. Přes čtyřicet let působí na Vysoké škole ekonomické, která sídlí na náměstí Winstona Churchilla, ať už ze začátku jako studentka, poté pedagožka a nyní jako rektorka, kdy obhájila post na další funkční období a VŠE povede až do roku 2022. O Žižkově, podnikání na Praze 3, ale i mezinárodní situaci ve světě mluvila s naprostým přehledem.

Na Žižkově pracujete již dlouho. Jak se podle vás za ta léta proměnil?

Na Žižkově jsem prakticky denně od roku 1977, takže jsem opravdový pamětník. Změna je neuvěřitelná. Z tmavé periferie, kde bylo o strach jít večer ze školy, ke čtvrti, kde se cítím dobře a která je ideální pro mladé, v mém případě mladé duchem. Žižkov má dnes své kouzlo, je to místo tak trochu pro bohémy, a to mi plně vyhovuje. I v Paříži, kam často jezdím, se lépe cítím v Latinské čtvrti než v luxusních čtvrtích pro bohaté.

Přirostlo vám určité místo na Praze 3 k srdci, že se tam často vracíte?

Náměstí Winstona Churchilla! Jak jinak. Ráda se vždy na sochu podívám a těší mě, když jsou lavičky obsazené našimi studenty, ideálně pokud mají v ruce skripta a pilně se připravují na zkoušky. A možná překvapím, ale ráda se z naší Rajské budovy dívám na televizní věž s miminky. Mně se miminka Davida Černého zdají roztomilá. Na Žižkovskou věž zvu vzácné zahraniční návštěvy na pracovní večere. Pohled na stmívající se Prahu je jedinečný a vždy zahraniční návštěvy ohromí.

VŠE je nejstarší žižkovskou vysokou školou. Zapojuje se nějakým způsobem do dění na Trojce?

VŠE se do dění na Praze 3 zapojuje přirozeně hodně. Jednak jsme největším zaměstnavatelem na Praze 3 (VŠE má více než 1 000 zaměstnanců) a jednak máme na Jarově koleje, kde bydlí téměř 3 000 studentů. Jsme tedy významným odběratelem řady služeb, pořádáme či hostíme odborné a společenské akce, například tradiční koncert v rámci festivalu Žižkovský podzim nebo zářijový studentský festival VŠEfest na kolejích, kam chodí i řada občanů Prahy 3. Nově můžete potkat naše sportující studenty při pravidelném běhu v parku na Vítkově, kam s nimi chodí běhat i jeden sportovně založený děkan s ředitelem knihovny. A co se naší knihovny týče, je to největší knihovna ekonomické literatury v ČR a je veřejnosti přístupná.

Byla jste jednou z hodnotících členů komise, která vybírala Podnikatele roku. Čím má podle vás tato soutěž smysl?

Má velký smysl a já jsem byla z této iniciativy paní starostky Hujové nadšená. Je správné ocenit ty, kteří se snaží a poctivě podnikají. Soutěž účastníkům pomohla trochu se zviditelnit, získat zpětnou vazbu, poznat se mezi sebou navzájem a vyměnit si zkušenosti. Někdy je veřejná pochvala mnohem více než finanční zisk. Slovo podnikatel má u nás pořád trochu pejorativní nádech, i když je většina podnikatelů poctivých a tvrdě pracuje. I proto mají obdobné soutěže své nezastupitelné místo.

Daří se podnikání na Praze 3? Kam chodíte nejraději?

Podnikání na Praze 3 se daří zejména kolem náměstí Jiřího z Poděbrad. Kavárny, pekárny, farmářské trhy, vánoční trhy, prostě spousta příležitostí kam zajít a kultivované prostředí s dobrou dopravní dostupností k tomu. Dolní Žižkov je na tom trochu hůře, ale situace se podstatně zlepšuje. Hlavně, že zmizely ty ostudné herny! A jak znám paní starostku, tak dolní Žižkov čeká také řada pozitivních změn.

Jako rektorka působíte na VŠE již od roku 2014. Na který projekt, který se povedl, jste nejvíce hrdá?

Nejvíce jsem hrdá na mezinárodní akreditace EQUIS a EPAS, které získaly Fakulta podnikohospodářská a Fakulta mezinárodních vztahů od EFMD. To ve sportovní terminologii znamená, že jsme v první lize mezi světovými byznys školami. A pokud mám uvést něco hmotného, tak náš podnikatelský akcelerační xPort, který sídlí na kolejích Jarov a je tak úspěšný, že mu přistavujeme další patro.

Jako svoji hlavní prioritu jste při druhém zvolení do své funkce uvedla získání národní institucionální akreditace pro vzdělávání v ekonomických oborech a mezinárodní institucionální akreditace Asociace pro certifikaci vysokoškolského vzdělávání (AACSB). Proč je akreditace tak důležitá?

V České republice i v zahraničí působí neuvěřitelné množství vysokých škol. Jen u nás jich je zhruba 70 a naprostá většina z nich nabízí podobné obory jako my, protože pro výuku ekonomie a managementu nepotřebujete žádné velké investice, například do laboratoří, a poptávka po ekonomech na trhu práce je stále velká. Odlišit se můžeme, a také chceme, jen kvalitou. Dobrá vysoká škola musí mít své vlastní kvalifikované učitele, zejména docenty a profesory, na tom je založen princip všech akreditací. VŠE si zakládá na tom, že rozvíjí lidský kapitál. Máme řadu mladých šikovných učitelů, kteří publikují v zahraničí a jsou mezinárodně konkurenceschopní. Například tři ze šesti děkanů VŠE jsou čtyřicátníci a tito děkani se logicky obklopují svými vrstevníky, kteří mají nápady a chuť se prosadit nejen v České republice. Mám štěstí, že jsem ve funkci rektorky ve správný čas, protože teď se nám vrací vložené investice do našich doktorandů. Před deseti lety bychom měli podstatně menší šance na AACSB. To byli tito mladí ještě příliš mladí a má generace je na škole málo početná, protože na začátku 90. let odešla celá řada mých vrstevníků do firem, které nabízely nesrovnatelně lepší platové ohodnocení. Akreditace posílí naše dobré jméno v ČR i v zahraničí a škola si bude moci vybírat ty nejlepší studenty z celého světa. To je náš cíl i smysl institucionálních akreditací.

Dá se skloubit rektorování a učení? Přednášíte ještě?

Nedá. Já jsem pečlivý učitel, který si dělá i po třiceti letech pedagogické praxe přípravy na každou hodinu. Pravidelně již nepřednáším, ale občas si ráda zaučím v našem programu MBA ve francouzštině nebo mám přednášky pro zahraniční studenty v angličtině. Česky již učím minimálně.

Jste odbornice na mezinárodní vztahy. Co říkáte na současné dění, v čem vidíte největší hrozbu?

Situace není dobrá. Konflikty mezi západními zeměmi a Ruskem, přetrvávající válečné konflikty na Blízkém východě, nebezpečná situace v řadě afrických zemí, to všechno jsou velké hrozby. O to více mě mrzí, když slyším o nápadech na Czexit. Nenapadá mě ani jedna podstatná věc, kterou by Česká republika vystoupením z EU mohla získat. Ale napadá mě spousta věcí, které bychom mohli ztratit. Jako malá země uprostřed Evropy se silně exportně orientovanou ekonomikou bychom moc šancí na zvyšování životní úrovně bez členství v EU neměli.

Zatímco ještě před nedávnem byl přetlak studentů na vysokých školách, nyní je trend spíše opačný. Upadá zájem o vysoké učení, anebo je již méně prestižní?

Je to dáno demografickým poklesem. Máme příliš mnoho vysokých škol a málo maturantů. Právě teď jsme na demografickém dně, ale za pár let zase přijdou silné ročníky. Myslím si, že zájem o vysokoškolské vzdělání neupadá, ale bohužel k prestiži českého vysokého školství příliš nepřispěly některé soukromé vysoké školy.

Jak se VŠE proměnila od doby, kdy jste navštěvovala fakultu jako studentka?

VŠE se proměnila od základu! Já jsem studovala na konci 70. let a některé předměty, které jsem absolvovala, bych nikomu z dnešních mladých nepřála.

Českou republiku trápí dlouhodobé podfinancování vysokých škol. Není to trochu paradox, když stát vyžaduje efektivní vzdělávání, ale dostatečně se nesnaží zajistit kvalitní podmínky?

Je to velký paradox, ale s potěšením konstatuji, že se snad situace zlepší. Pro rok 2018 byl veřejným vysokým školám navýšen rozpočet o 3 mld. Kč (pro VŠE to znamenalo nárůst rozpočtu o 9,4 %) a máme příslib, že tento trend bude zachován i v příštích letech. Je jasné, že není možné zajistit špičkovou kvalitu bez adekvátního financování a přístup státu k vysokým školám byl v minulých letech mírně řečeno macešský.

Uměla byste předpovědět, kam se vysoké školy posunou, co se týká kvality a kvantity vzdělávání?

Věřím, že je konec období kvantity. Minimálně VŠE má v tomto ohledu zcela jasnou strategii, protože za posledních 5 let nám cíleně klesl počet studentů z 20 tisíc na 15 tisíc. Počet učitelů se ale téměř nezměnil. Dnes máme cca 25 studentů na jednoho učitele, což začíná odpovídat evropským standardům. Nekvalitní vysoké školy zaniknou, to zřejmě vyřeší „neviditelná ruka trhu“, protože již teď můžeme pozorovat snižování počtu soukromých vysokých škol. Věřím také, že pozitivní úlohu sehraje Národní akreditační úřad, který bude nekompromisně trvat na kvalitativních standardech, stejných pro všechny české vysoké školy.

Text Martin Hošna

Foto Michaela Hermína

Prof. Ing. Hana Machková, CSc. (nar. 1958) vystudovala na VŠE zahraniční obchod. Než se stala rektorkou, vedla od roku 2002 katedru mezinárodního obchodu a v letech 2006 až 2014 byla zároveň prorektorkou pro zahraniční vztahy. Přednášela například na pařížské Sorbonně či na univerzitách v Lyonu a ve Štrasburku. Na VŠE studuje na šesti fakultách zhruba 16 700 studentů, škola přijímá ročně na studijní pobyt okolo 1 200 zahraničních studentů. Absolventi školy patří ve statistikách k nejlépe vydělávajícím. Škola se také dobře umísťuje v mezinárodních žebříčcích ekonomických univerzit.